

u orkestar u *D-duru* (op. 77) J. Brahmsa. S istim programom publika je ispratila izvrsnog Eduarda Wulfonsa iz Savezne Republike Njemačke, koji je dobio drugu nagradu u visini od 1500 dolara, a dodjeljuje je »Zagrebačka banka«. Jitka Novakova iz Čehoslovačke svoje je natjecanje završila *Koncertom A. Dvořaka u a-molu* (op. 53) i osvojila treću nagradu u visini od 1000 dolara. Četvrtu nagradu od 800 dolara dobilo je dvoje natjecatelja — Anda Marina Petrovici iz Rumunjske, koja je izvodila već spomenuti Brahmsov koncert, i Kai Vogler iz Demokratske Republike Njemačke koji je izvodio također već spomenuti koncert A. Dvořaka. Možda će se slušaocu koji je prisustvovao samoj završnici ovog natjecanja učiniti plasman Ande Marine Petrovici previsok i nepravedan u odnosu na muziciranje Kai Voglera te večeri, ali njeno prethodno muziciranje i zbroj bodova kroz etape ipak joj priznaje taj plasman.

Aleksandar Sustin iz Sovjetskog Saveza svirao je posljednje večeri natjecanja *Koncert za violinu i orkestar u d-molu* (op. 47) J. Sibeliusa i odlukom žirija dobio petu nagradu od 600 dolara.

Zagrebački simfoničari RTZ, kao poseban žiri posljednjeg dana takmičenja, dodijelili su nagradu za najbolju suradnju s orkestrom — angažman u predbrojci sljedeće sezone, prvonagrađenom Juriju Torčinskom, a drugoplasirani Eduard Wulfson dobio je specijalnu nagradu »Croatia Concerta« u visini od 700 dolara za najbolju interpretaciju koncerta za violinu i orkestar u finalu ovog natjecanja.

Svim finalistima natjecanja bit će u organizaciji Dubrovačkih ljetnih igara, Hrvatskog glazbenog zavoda, Koncertne direkcije, Muzičke omladine Hrvatske i Zagrebačke filharmonije omogućeni nastupi u našoj zemlji u toku idućih sezona.

Tako je posljednjeg dana natjecanja i nastupom izvrsnih solista, ali zato vrlo lošim suradnikom, neujednačenim orkestrom Zagrebačkih simfoničara RTZ, završeno II. međunarodno violinističko natjecanje »Vaclav Huml«, u organizaciji Hrvatskoga glazbenog zavoda, u čije je ime, kao i na početku natjecanja, govorio njegov predsjednik Stjepko Humel, te predsjednik žirija Henryk Szeryng, zadovoljni rezultatima ovog natjecanja.

I po mislima velikog violiniste Henryka Szerynga »Zagreb je ovih dana bio svjetski glavni grad guslača... u kojem svi stanuju pod istim krovom, stišću si ruke i imaju jedan ideal — da služe glazbi i daju najbolje koncerte«.

C. F.

POMLAĐENI CHOPIN

U zagrebačkim se muzičkim krugovima već nekoliko mjeseci gotovo bez prestanka spominje ime dvadesetdvoгодиšnjeg pijaniste Ive Pogorelića, koji je nakon povratka s Varšavskog međunarodnog pijanističkog natjecanja »Frederyk Chopin«, zainteresirao javnost svojim plasmanom na njemu i stvorio dileme oko svoje izvedbe djela toga velikog poljskog kompozitora.

U mnogim intervjuima objašnjavao je svoju interpretaciju, dao svoje mišljenje o svemu što se zbiva u suvremenom pijanizmu i što se iz tokova može očekivati u skorijoj budućnosti, kritizirajući otvoreno i bespoštedno.

Iza svega toga ostaje njegovo istinsko, darovito muziciranje (koje sam naziva očišćenim od taloga tradicije), kao rezultat dugogodišnjeg rada u rukama vrhunskih pedagoga, najprije Centralne specijalne muzičke škole pri Državnom konzervatoriju »P. I. Čajkovski« u Moskvi, zatim samog konzervatorija, na kojem je i stekao prošle godine titulu diplomiranog pijaniste i pedagoga, napokon i kao rezultat njegove velike muzikalnosti.

Muzici, koju smo mogli slušati na ne malom broju koncerata u ovako kratkom vremenu (uglavnom su to djela F. Chopina, zatim M. Ravela i R. Schumanna), prilazi kao mlad, ekspresivan čovjek, svjestan svojih

moćnosti i siguran u svoje sposobnosti, a to se u muzici osjeća u ljepoti tona i dorečenosti muzičke misli kompozitora.

Nagrade koje je do sada primao bile su prve na Međunarodnom pijanističkom natjecanju »Alessandro Casagrande« u Terniju 1978. godine i Međunarodnom pijanističkom natjecanju u Montrealu 1980. godine, a polemike oko njegova plasmana u finale spomenutog Chopinova natjecanja zasnivane su na perfekciji njegova muziciranja.

Nakon niza koncerata u Zagrebu, Beogradu i drugim našim gradovima, Ivu Pogorelića očekuju turneja po Kanadi, koncerti u Holandiji, turneja po SAD-u, koncert u Londonu itd.

Tada ćemo čuti i mišljenje šire svjetske javnosti, očito zainteresirane, o Chopinu iz Pogoreličevih prstiju.

C. F.

GLAZBENI ŽIVOT U OSIJEKU U PRVOM DIJELU SEZONE 1980/81.

Od planiranih 12 koncerata u predbrojci u organizaciji Zajednice kulturnih djelatnosti općine Osijek, u prvom dijelu ostvareno je šest, što znači da je u pogledu količine »plan izvršen«, dok je u pogledu kakovće i nadmašen.

Već nekoliko sezona počinje koncertima na orguljama u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla, orguljama impozantna broja registara, nedavno dotjeranim, premda još uvijek s nekim manjim nedostacima. Na njih se valja naviknuti. Zato orguljaši koji češće dolaze u Osijek, dođu više dana unaprijed pa imaju vremena da se prilagode instrumentu, postišu više, neki, na protiv, čak odustaju. Srećom takvi su rijetki.

Sezonu 1980/81. otvorio je orguljaš iz Rijeke, *Draško Baumgarten*, predstavivši se kao solidan solist, premda ne s našeg »orguljaškog vrha«. Teški, premda i zahvalni program sadržavao je isključivo tokate i fuge J. S. Bacha, njih pet: 565, 540, 538 (dorsku), 564, i 566. po BWV-u. Dobro posjećen koncert 29. rujna bio je lijepo primljen, premda je očito da Baumgartenu predstoji još dosta rada ako želi da u konkurenciji vrsnih naših orguljaša zauzme dostojno mjesto.

Mlada sarajevska pijanistica, sada na studiju na Konzervatoriju »P. I. Čajkovski« u Moskvi, *Aleksandra Romanić* predstavila se 13. listopada osječkoj publici u lijepu svjetlu, premda je odabrala nešto pretenciozan program. Uz kraća Schumannova i Chopinova djela (vrlo lijepo izvedeni nokturni!) ona je stavila na program i dva teška Beethovenova djela: *Sonata op. 26 u As-duru* i nadalasve zahtjevnu *Sonatu istoga tonaliteta op. 110*. Izvođenje tih sonata, pogotovu posljednje navedene, prikazalo nam je doduše mladu umjetnicu u lijepu svjetlu u pogledu tehničkih kvaliteta, no puninu sadržaja i odvažnost pojedinih dijelova ipak nam nije uspjela dati. U svakom slučaju, ona je pijanistica koja obećava.

Treći koncert bio je vrhunac prvog dijela sezone: 10. studenoga pred ne posve ispunjenom (!) dvoranom Muzičke škole »F. Kuhač« izvela je studiozno pripremljeni recital mlada japanska violinistica *Shizuka Ishikawa* uz klavirsku pratnju *Hamanne Schoko*. Poslije virtuožno ali i produbljeno interpretirane *Sonate u g-molu* G. Tartinija, slijedio je teški i vrhunski izveden Schubertov *Duo za violinu i klavir u A-duru, op. 162*. To je djelo doneseno jednostavnošću iza koje leži ogroman rad, plemenitošću tona i izvanredno suživljenim odnosom dvaju instrumenata.

Vrlo visok stupanj komornog muziciranja prezentirao je 17. studenoga *Tanjejev kvartet* iz SSSR. Vrhunac večeri bio im je Prokofjevljevi *Gudački kvartet u f-molu op. 50 br. 1*, izveden savršenim stapanjem zvukovnih mogućnosti i izražajnosti pojedinih instrumenata. Boje i dinamičke nijanse autorovih zamisli dobile su u tom tjelu izvanredna tumača. Vrlo solidno izveden je i Haydnov *Gudački kvartet u D-duru op. 2 br. 5*, a izvanrednom puninom zvuka *Kvartet u F-duru op. 22 br. 2* P. I. Čajkovskog.

Stjepan Radić izveo je 8. prosinca pijanistički recital s djelima Chopina, Schumanna i Debussyja, te sa Chopinom, Lisztom i Debussyjem u bogatu dodatku. Chopinova *Fantazija u f-molu op. 49* zvučala je pomalo standardno, bez udubljanja, ali zato zablistao Schumannov *Karneval!* Ovdje je Radić prezentirao svo bogatstvo svoje tonske palete, tumačeći autorove misli istodobno briljantno i produbljeno. Izvanredno tonski gradirano izvedeno je i 12 Debussyjevih preludija.

Koncert *Komornog orkestra Moskva* bio je izveden u dvorani Pedagoškoga fakulteta, i zbog smještaja orkestra i zbog omogućavanja većem broju publike da prisustvuje. Nažalost, to posljednje se nije ostvarilo. Ne zna se u kojem je dijelu komorni orkestar bio bolji: u prvome gdje je tumačio Mozarta svježije i poletno (*Divertimento u D-duru*) i Sostakovičevu *Komornu simfoniju u c-molu* izvanrednom snagom, ili u drugome dijelu, kad je veoma efektno odsvirana Brittenova *Sinfonia semplice op. 4* i zaključeno sa Stravinskoga *Koncertom u D-duru*, te nadopunjeno čak s pet dodataka.

Koncertnu sezonu obogatio je i nastup *Opernog orkestra Hrvatskoga narodnog kazališta* sa simfonijskim koncertom 17. prosinca 1980. Pod ravnanjem *Zeljka Milera* orkestar je izveo Mozartovu uvertiru za operu *Don Giovanni*, *Balkanofoniju* J. Stolcera Slavonskog, uvertiru za operu *Striženo košeno* K. Baranovića i uz suradnju soprana *Olge Vulić* motet za sopran i orkestar *Exsultate, iubilate KV 165* W. A. Mozarta. Operni orkestar HNK Osijek, doduše, brojčano je slab, pa se to neizbježno osjetilo i u koncertu, ali je program pomno izučen. Olga Vulić, inače suradnica Collegiuma pro musica sacra, i ovom je prilikom pokazala svoje sposobnosti u specifičnom mozartovskom muziciranju.

Na »Dan osječkoga kazališta«, 7. prosinca, *Opera HNK Osijek* pripremila je premijeru musicala *Guslač na krovu* u režiji Vlade Štefančića i uz dirigentsko vodstvo *Zeljka Milera*. Glavne su uloge s uspjehom tumačili Gita Šerman-Kopljar i Almas Tudaković.

»Dani hrvatske glazbe«, lani nekako zapostavljeni u Osijeku, ponovo su obilježeni u prosincu 1980. U Muzičkoj školi »Franjo Kuhač« nastupili su na koncertu s djelima hrvatskih skladatelja 18. prosinca učeniци te škole i studenti podružnog odjeljenja Muzičke akademije u Zagrebu: Mirna Šipić, Sanja Stojković, Biljana Urban, Vladimir Babin, Igor Stojanović, Helena Janson, Damir Šenk, Tatjana Hincak, Irena Rainer, Zlatko Knezović i Branko Radičanin.

A. R.

KONCERTNI ŽIVOT U SUBOTICI U SEZONI 79/80.

Koncertna sezona ozbiljne glazbe počela je 3. IX. u dvorani muzičke škole nastupom Tibora Kutija iz Zagreba. Kutij je poznat kao majstor na starim instrumentima, koji svira u nekoliko sastava. Svojim nastupom u Subotici dao je solistički koncert na violi da gamba i na violončelu. Izvodio je djela iz razdoblja prije klasičara, S. Ganassija, T. Hymea, C. F. Abela, Anonimusa i J. S. Bacha. 5. IX u koncertnoj dvorani Stare gradske kuće nastupili su subotički umjetnici u komornom muziciranju. Komorni orkestar formiran je zaslugom violinskog braćnog para Pekar iz Subotice. Orkestar je od svoga osnutka imao nekoliko nastupa u Vojvodini i izvan nje, i već je stekao zapaženo ime. Pred brojnom publikom, izveli su djela K. Stamitza, *Gudački kvartet op. 4 br. 4*, A. Dvořaka *Gudački kvartet op. 96* i Mozartov *Kvintet br. 6*.

Koncem rujna, na proštenju franjevačke crkve mladi orguljaš iz Sombora Miloš Lalošević dao je koncert na orguljama. Svirao je Cabanillesa, Frescobaldija, Buxtehudea, Daquina, Pachelbela, Bacha, Liszta i Duboisa.

Sredinom listopada u okviru »muzičkih dana« koncertirali su razni solisti i sastavi. Među prvima nastupili su Prizrenka Petković i Đuro Rajković iz Novog Sada. Sopranistica Prizrenka Petković izvela je

razne autore pod nazivom »Četiri vijeka vokalne glazbe«. Solisticu je pratio na klaviru docent umjetničke akademije Đuro Rajković. U nastavku muzičkih dana slušali smo Igora Politowskog iz SSSR-a uz pratnju Jevgenija Epštajna. Program je bio sljedeći: *Weber sonata br. 6 u C-duru*. Beethoven *Sonata br. 1. u D-duru*, J. S. Bach *Chaconia*, Babadžajan *Sonata za violinu i klavir* i četiri Paganinijeve *sonate za violinu i klavir* (a-mol, C-dur, a-mol i E-dur). Jedan od privlačnih koncerata u muzičkim danima bio je koncert na klaviru Marije Basch iz Subotice. Ona je svirala Schumannovu *Sonatu op. 22 u g-molu*, *II sonatu od Prokofjeva*, *Sonatu op. 4*. Josipa Slavonskog i *Danteovu sonatu* od F. Liszta. Subotička filharmonija se također uključila u muzičke dane nastupom u dvorani stare gradske kuće. Nastupila je s dirigentom Dragoslavom Mitrovićem iz Sombora i s flautisticama Sonjom Antunić i Radmilom Rakić, izvevši djela Beethovena i Cimarose, *Egmont* (uvertiru), *Koncert za dvije flaute i orkestar i I. simfoniju u C-duru op. 21*. Završetak muzičkih dana bio je u velikoj dvorani stare gimnazije gdje je komorni zbor Pro musica iz Subotice reproducirao Lottija, Palestrinu, Vecchija, Buxtehudea i Vivaldija. Zbor je pjevao pod ravnanjem Gabrijele Egetó. U listopadu gostovala je opera iz Novog Sada. Novosađani su izveli operu Ota Nikolaja *Vesele žene Windzorske*. Dirigent je bio Miodrag Janovski. Koncem listopada koncertirao je muški zbor Valentin Vodnik iz Dolina (Italija). Daljnji nastup na koncertnom podiju imao je ansambl za staru muziku i sopranistica Ildiko Komjathy iz Subotice. Program se sastojao isključivo od starih autora kao što su Machault, Gervaise, L. de Moy, J. Richafort, P. Peuperl, J. Paisible i Praetorius. Sopranisticu su pratili stari instrumenti: lauta, krumhorn, dulcijan i tarogato. 21. 11. subotički komorni orkestar izveo je Correllijev *Concerto grosso op. 6 br. 8. u g-molu*, Haydnov *Koncert za violinu i gudače u C-duru* i Brittenovu *Simple simfoniju*. Koncertni majstor je bio Tibor Pekar, a solistica Fern Rašković na violini (Beograd).

Početkom prosinca subotički pijanist Matija Molcer priredio je Mozartovu večer. Na koncertu izvedena je *Es-dur sonata KV 282*, *B-dur sonata KV 570*, *A-dur sonata KV 331*, i *a-mol sonata KV 310*. U istom razdoblju gostovala je iz Hannovera Elisabeth Moser. Ona je svirala na klaviru i harmonici i izvela razna djela starijih i modernijih autora. 12. XII. u velikoj dvorani Doma kulture ugodnu večer su priredili subotički umjetnici. Balaž Piri, Dr. Bordás, Komjathy i Molcer svirali su djela Brahmsa, Schumanna, Liszta i Molcera. Ljubljanski muzički umjetnici Alenka i Igor Dekleva i Jože Stabej predstavili su se djelima Mozarta, Debussyja, Poulenca, Beethovena, Ipvavca i Musorgskog. Svirali su klavirske duete, a Stabej je pjevao solo-pjesme.

19. XII. subotička nam se filharmonija predstavila s novim dirigentom. Umjesto dotadašnjeg Milana Asića dirigentsku palicu je preuzela Elvira Huszár. Pod njezinim vodstvom i s pijanisticom Elenorom Mali (Novi Sad) filharmonija je izvela *Koncert za klavir i orkestar op. 73. br. 5*. Ludwiga van Beethovena i *simfoniju br. 39* Wolfganga Amadeusa Mozarta.

U istom mjesecu Novosađska opera izvela je operu *Gianni Schicchi* od G. Puccinija. Operom je ravnao Imre Toplak, a glavnu ulogu je tumačio i režirao predstavu Oktav Enigaresku iz Bukurešta.

Na treću nedjelju Došašća u čast Godine djeteta u katedrali-bazilici je priređen svečani koncert. Koncert su izveli Andrija Galun, docent Muzičke akademije iz Beograda, na orguljama i sjemenišni zbor Paulinuma pod ravnanjem Josipa Mioča. Na orguljama su predstavljena djela J. S. Bacha, C. Francka, H. Allena, i H. Andriessena. Zbor je pjevao koralnu melodiju *Creator alme*, Bachov i Neanderov *Nek ti sud* i E. Gebhardijev *Gloria*.

U siječnju subotički komorni orkestar pod vodstvom Tibora Pekar i s flautisticom Laurom Lévai (Novi Sad) izveli su djela Bacha, Mozarta, Vivaldija i Stamitza. U veljači subotička filharmonija nastupa s Dr. Lajošem Bordás (Subotica) u izvedbi *Klavirskog*